

Het Zondagochtend Concert

14 april 2024 - Grote Zaal - 11.00 uur

Het Zondagochtend Concert 30 jaar!

Radio Filharmonisch Orkest
Nuno Coelho, dirigent
Catriona Morison, mezzosopraan

Gustav Mahler 1860-1911 Lieder eines fahrenden Gesellen
Wenn mein Schatz Hochzeit macht
Ging heut' morgen übers Feld
Ich hab' ein glühend Messer
Die zwei blauen Augen

Felix Mendelssohn 1809-1847 Symfonie nr. 3 in a, op. 56 'Schotse'
Andante con moto - Allegro un poco agitato
Vivace non troppo
Adagio cantabile
Allegro vivacissimo - Allegro maestoso assai

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

21 apr - Grote Zaal

Jan Willem de Vriend & Stuttgarter Philharmoniker: Bruckners
Symfonie nr. 3

28 apr - Grote Zaal

Dvořák's *Symfonie nr. 7* en Bram van Sambeek soleert in Rossini

5 mei - Grote Zaal

Felix Klieser speelt hoornconcerten van Mozart en Strauss

19 mei - Grote Zaal

Rimski-Korsakovs *Sheherazade* en Noa Wildschut speelt Tsjaikovski

Bestel nu voor het nieuwe seizoen!

De verkoop is gestart voor Het Zondagochtend Concert 2024-2025.
concertgebouw.nl/zondag

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

Nuno Coelho vervangt vanochtend Edo de Waart. Hij komt uit Porto, studeerde viool in Klagenfurt en Brussel en directie in Zürich bij Johannes Schlaefli. Sinds oktober 2022 is Coelho chef-dirigent van het Orquesta Sinfónica del Principado de Asturias. Daarnaast is hij gastdirigent van het Gulbenkian Orchestra in Lissabon. Coelho was assistent-dirigent bij het Nederlands Philharmonisch Orkest, waarmee hij in 2016 zijn Concertgebouwdebuut maakte. In 2022 debuteerde hij bij het Concertgebouworkest. De Schotse mezzosopraan Catriona Morison is volgens *The Herald* 'a breathtaking singer, [who] had a nobility of tone that reminded of Janet Baker'. In 2017 won ze de BBC Cardiff Singer of the World. Een niet te onderschatten eer: zij was de eerste Britse zangeres die daar de hoofdprijs won.

Verloren liefde

We kennen Gustav Mahler als componist van negen hemelbestormende symfonieën en een aantal liedcycli voor zang en orkest. Een van de vroegste daarvan is *Lieder eines fahrenden Gesellen*. Die cyclus is het product van de liefde, maar helaas geen succesvolle. De liefde voor zijn pianoleerling Johanna Richter brak in de knop, op oudjaarsdag

1884: 'Gister zat ik alleen met haar en we waren beiden zonder iets te zeggen het Nieuwjaar aan het afwachten. Haar gedachten waren niet bij haar gezelschap, en toen de klok sloeg, en de tranen over haar wangen rolden overviel me de verschrikkelijke realisatie dat het niet aan mij was die tranen te drogen. (...) Mijn prestatie: ik heb een liedcyclus voor haar geschreven. Ze kent ze niet. Wat kunnen ze haar vertellen behalve dat wat ze al weet? De liederen zijn bedacht alsof een gezelschap [een leerling-ambachtsman] getroffen is door een zwaar lot, waarna hij de wereld intrekt en doelloos ronddoelt.'

Mahler moet zich op dat moment ook een 'doler' gevoeld hebben: tussen 1880 en 1885 reisde hij als gastdirigent van hot naar her, terwijl hij als vaste dirigent zijn tijd verdeelde tussen de orkesten van Bad Hall, Ljubljana, Olomouc (Tsjechië) en Kassel.

De thematiek van *Lieder eines fahrenden Gesellen* lijkt een afgeleide van Schuberts *Winterreise*, maar Mahler gaat een flinke stap verder in de verklanking van de beelden en emoties in zijn eigenhandige tekst. De algehele sfeer is mismoedig, met bijna manische uitbarstingen van vreugde, vooral als Mahler de pracht van de natuur bezingt. Na alle omzwervingen is het namelijk alleen de natuur die de

gezel wat schoonheid en uiteindelijk zelfs berusting kan brengen. Zo zijn we getuige hoe Mahler zijn liefdesverdriet verwerkt.

Schotse tableaux vivants

Toen de twintigjarige Felix Mendelssohn zijn grand tour maakte, een driejarige coming of age-reis door onder meer Engeland, Schotland en Italië, verwerkte hij de indrukken die hij opdeed ter plekke tot muzikale schetsen. Dat resulteerde uiteindelijk in twee symfonieën die ondanks hun contrasterende karakters en de tien jaar die tussen hun publicaties zit, toch een paar vormen met een sterke onderlinge samenhang. Dat blijkt al uit de toonsoortverwantschap (a-klein en A-groot) en de omschrijving 'Italiaanse' en 'Schotse', die Mendelssohn gebruikte als hij het over de symfonieën had. De opgewekte *Vierde symfonie in A*, op. 90, de 'Italiaanse', roept meteen de sfeer op van carnaval in Italië. De gedragen, melancholieke opening van de *Derde symfonie in a*, op. 56, de 'Schotse', is van een andere orde. Mendelssohn schreef de beginmaten nadat hij Holyrood Palace had bezocht, het paleis van Queen Mary in Schotland. Het meest onder de indruk was hij van de naastgelegen kapel. 'De kapel mist zijn dak en overal groeit gras en klimop, en

het altaar waar Mary tot koningin van Schotland gekroond werd, is half vergaan. Het is een ruïne, totaal vervallen, de heldere lucht schijnt naar binnen. Ik denk dat ik hier de opening van mijn *Schotse symfonie* heb gevonden.'

Opmerkelijk aan de symfonie is dat de vier delen in elkaar overlopen. De beelden die Mendelssohn oproept doen denken aan de in die tijd populaire tableaux vivants: levende schilderijen die in het theater of bij feestjes van de hogere klasse opgevoerd werden. Het langzame, plechtige Andante kondigt de voorstelling aan. Bij het Allegro, dat zijn thema van het begin geleend heeft, gaat het gordijn open. Wat volgt is een serie tableaux op het ruige Schotse hoogland, waarin ridders die ten strijde trekken uitgezwaaid worden door hun vrouwen. Dat u met het winnende kamp meekeek en -luisterde, blijkt uit het afsluitende Allegro maestoso assai: een heldhaftig einde van een epische symfonie.

Alexander Klapwijk